

SNARFSLAKER 135

BLONDE HAREN 4

Steeds weer wees Goethe op het continu werken van tegenstellingen in de natuur. Zo ook in de mens. Het zien van een kleur zou het nadeel oproepen van de bijbehorende complementaire kleur. Door Goethe aangeduid als een innerlijke behoefte: de behoefte om de natuurlijke eenheid van de kleurenparen te ervaren. "Wanneer het oog het donker wordt voorgehouden, vraagt het om licht; het vraagt om donker wanneer men het licht aanbiedt." Het probleem is, zegt de sociologe Eva Heller in 1989 in haar boek *Wie Farben Werken*, is dat de door Goethe beschreven omkering van een meerkleurig beeld slechts lukt na veel oefening. Wat Goethe volgens haar ook niet ontkent. Ook hij stelde vast dat dit soort fenomenen vaker optrad als je er mee bezig was. Maar daarom waren zijn 'oerfenomenen' nog niet minder waar. Van het allereerste begin hebben fysici gezegd dat Goethes kleuren-leer fysisch gezien niet klopte. Ook de in de meeste moderne boeken over kleuren staat vaak een zinsnede die er op neer komt dat iedere fysicus Goethe had kunnen vertellen dat zijn conclusies fout waren. De Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner (1861-1925) - die tijdens zijn leven verschillende voordrachten aan Goethe heeft gewijd, gebundeld in *Goethes Weltanschauung* - dacht daar heel anders over. Volgens hem had zelfs de grootste fysicus hem niet van het tegendeel kunnen overtuigen....!

Natuurlijk staan we er bij de keuze met welke kleur we zullen spelen niet zo bij stil maar het is heel boeiend om te weten dat onze voorouders in de middeleeuwen bezeten waren van kleuren. Alles moest kleur hebben. En alles had kleur. Voedsel, zijde, leer, hout, ivoor, menselijk haar, de baard, zelfs de vacht van hond en paard. We hoeven maar te denken aan de prachtige geïllustreerde getijden en evangelieboeken. We zien uit die tijd ook de felle kleureffecten van de middeleeuwse glasschilderkunst. Vooral op feestdagen kon het allemaal niet gek en bont genoeg gekleurd zijn. Herauten hadden bijvoorbeeld in dat kleurenlawaaï hun handenvol aan het uit elkaar houden van al die kleurige wapenschilden en vaandels. De kleur der kleuren in de middeleeuwen, zo lezen we in een opmerkelijk artikel over kleuren van Bart Hommersen, was rood. Optochten waren in rood; feest en statiekleding was rood en zelfs het vrouwelijk schoonheidsideaal was rood. Samen met wit dan: Sneeuwwitje en Roodkapje. Lippen zo rood als scharlaken rood, wangen als rode rozen en als 't even kon een blank voorhoofd dat de witheid van een lelieblad overtrof. Dus zeker géén bruinverbrand gezicht. Bruin heette de lelijkste van alle kleuren te zijn. Geen middeleeuwer haalde het in zijn hoofd eens even lekker in de zon te gaan liggen bakken.

Na 1200 kwam de kentering. De belangstelling voor blauw nam toe.

De middeleeuwen kregen er een belangrijke kleur bij. Handelaren in blauwe verfstoffen deden goede zaken en de leveranciers van rode pigmenten bleven

zitten met de meekrap die zoveel was gebruikt om kleding rood te verven. De belangen waren groot want de schilders van de kathedraal van Straatsburg werd gevraagd de duivels blauw te schilderen - om de nieuwe kleur zoveel mogelijk in diskrediet te brengen.

Het mocht allemaal niet baten. Vanaf het eind van de middeleeuwen schakelt de aristocratie over op de kleuren blauw en zwart. En dat is tot de dag van vandaag zo gebleven. Vraag de moderne westerling naar zijn kleurvoorkeur. Dan zal zo'n vijftig procent een sterke neiging naar blauw hebben. Vrijwel alle andere kleuren volgen op afstand. Groen blijft volgens een onderzoek van Herman Pleij op ongeveer 20 procent steken; wit en rood op 10 procent. Alleen in Spanje hebben de mensen het meeste op met rood.

Maar waarom blauw? En waarom is geel sinds de late middeleeuwen in zo'n peilloze duikvlucht terecht gekomen. Van de middeleeuwers krijgen we het niet te horen, stelt Pleij. Zij vonden geel lelijk. Een verwerpelijke kleur, staande voor onbetrouwbaarheid en verraad. Voor alles wat met Smart, Inhaligheid, Honger en Dood te maken heeft. Kettters, overspelige vrouwen en een eerloos figuur als de beul werden met een geel schandmerk gebrandmerkt; de huizen van wanbetalers en valsemunters werden geel geschilderd. Maar waarom geel? En vanwaar die opmerkelijke laatmiddeleeuwse voorkeur voor blauw. Waarom blauw? En waarom koppelde men de kleur rood aan moed en vurigheid? Dat zijn vragen die hoogleraar Pleij steeds weer oproept, maar nooit beantwoordt. Hij had zijn lezers er bijvoorbeeld op kunnen wijzen dat de middeleeuwse kleurenliefde terugreikt tot in de oudheid; dat kleuren in de Griekse, Egyptische, Chinese en Indiase cultuur werden voorgeschreven bij allerlei aandoeningen. Hij had de middeleeuwse duiding van rood in verband kunnen brengen met de uitkomsten van modern wetenschappelijk onderzoek, waarbij de sterkte van de handgreep wordt gemeten. Mensen die naar rood licht kijken laten volgens onderzoek van de Universiteit van Texas een 13,5 procent krachtiger handdruk zien.

(wordt vervolgd)

KORT NIEUWS

NIEUW LID

Na rijp beraad is gastspeler Berend van de Puttelaar er eindelijk, maar tot grote vreugde van ons genootschap, toe gekomen zich als lid aan te melden. Wel zal hij al de komende drie weken meteen niet komen spelen omdat, zoals hij vertelde, eerst nog wat andere zaken wilde afronden.

OPZETJE MISLUKT

Hoewel Gerrit van Twuijver nog steeds boven Willem van den Berg staat is zijn opzetje om de penningmeester eens een keer te grazen te nemen totaal mislukt. Eventjes leek het er op dat het beruchte argument van het spelen met de verkeerde kleur in de strijd zou worden geworpen, maar rond de vierentwintigste zet werd pijnlijk duidelijk hoe goed onze penningmeester zich voorbereid had op uitdager Van Twuijver. In een volgend treffen mag je, riep de winnaar triomfantelijk, alleen maar bidden dat niet hetzelfde je zal overkomen.

GEMEENTESCHAAK

Ook dit jaar zal er weer een trainingsronde tegen het gemeentelijke schaakteam en 'n achttal spelers van Lasker worden georganiseerd. De match zal zoals gebruikelijk in café "Thijs" aan de Langebuurt worden gespeeld en de wedstrijden zullen aldaar op zaterdag 19 december worden gehouden. Het is nog wat vroeg om de deelnemerslijst van dit evenement te publiceren, maar zeker is dat er tegenover enkele prominente figuren van de gemeente weer bekende spelers van Lasker zullen plaatsnemen. Uit betrouwbare bron is vernomen dat er binnenkort onderhandelingen zullen plaatsvinden om te bereiken dat er dit jaar ook wat minder bekende spelers zullen kunnen aantreden.

BEKER COMPETITIE

Zoals eerder is aangekondigd zal de wedstrijdleader een strak regiem ten aanzien van 't wedstrijschema voeren. De eerste drie partijen van de tweede ronde zijn inmiddels gespeeld en op korte termijn zullen de resterende uitslagen bekend moeten worden.

Daan Kleijn	-	Rob Jongens	0 - 1
Frans van der Eng	-	Folkert Hildama	? - ?
Jan Dijkhuizen	-	Theo Vijn	1 - 0
Henk Graafsma	-	Joost van der Kolk	? - ?
Cor Leijen	-	Jolanda Vos	1 - 0

BONDSCOMPETITIE

De eerste thuiswedstrijd in de bondscompetitie zal op 20 november tegen Kijk Uit 3 worden gespeeld. Wedstrijdleader Frans zal proberen om een zo goed mogelijk team op de been te brengen want hij wil na de nederlaag tegen Purmerend gaan winnen.

De opstelling ziet er (voorlopig) als volgt uit:

- 1^e Folkert Hildama
- 2^e Cor Leijen
- 3^e Jacques Pauwels
- 4^e Jolanda Vos
- 5^e Frans van der Eng
- 6^e Henk Graafsma
- 7^e Rob Jongens
- 8^e Wim Winter

AFBERICHTEN

In de wekelijkse berichtgeving over de afberichten is de wedstrijdleiding over de afgelopen week zeer tevreden...! In totaal zijn er vorige week drie afberichten voor de achtste ronde binnengekomen.

Telefoon: 075 – 6402347

Mail: kallisto@planet.nl

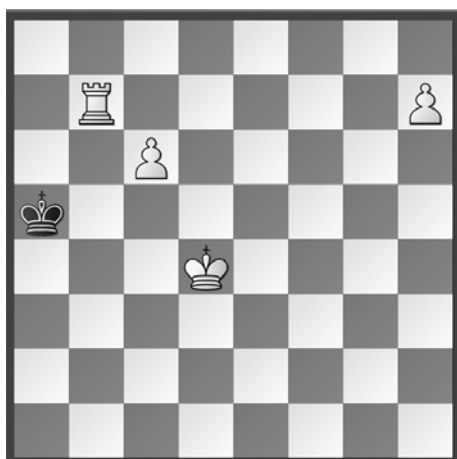
(voorzover nodig op de speeldag zelf, wordt u vriendelijk doch dringend verzocht dat vóór 17.15 uur te doen)

UITSLAGEN VAN 6 NOVEMBER

Daan Kleijn	-	Rob Jongens	0 – 1 **
Jan Dijkhuizen	-	Theo Vijn	1 – 0 **
Cor Leijen	-	Jolanda Vos	1 – 0 **
Wim Winter	-	Frans v.d. Eng	1 – 0
Berend v.d. Puttelaar	-	Jelle Lensen	0 – 1
Cees van Diepen	-	Sammie Leijen	1 – 0
Willem v.d. Berg	-	Gerrit van Twuijver	1 – 0
Jan Komen	-	Geert Hersbach	0 – 1
Jacques Pauwels	-	Piet Vlaanderen	1 – 0

** Dit betekent dat deze uitslagen geldig zijn voor de bekerwedstrijden.

WIT GEEFT MAT IN 5

DE STAND NA DE 8^e RONDE SENIOREN

1.	70	Cor Leijen	555.00
2.	69	Jolanda Vos	491.50
3.	68	Jacques Pauwels	441.50
4.	67	Jan Dijkhuizen	397.62
5.	66	Wim Winter	396.79
6.	65	Theo Vijn	376.50
7.	64	Rob Jongens	367.22
8.	63	Piet Vlaanderen	366.00
9.	62	Henk Graafsma	362.44
10.	61	Daan Kleijn	312.31
11.	60	Frans van der Eng	276.00
12.	59	Geert Hersbach	274.83
13.	58	Gerrit van Twijver	268.47
14.	57	Willem van den Berg	266.00
15.	56	Jack Krombeen	250.41
16.	55	Joost van der Kolk	250.16
17.	54	Jelle Lensen	236.00
18.	53	Jan Komen	233.80
19.	52	Cees van Diepen	233.66
20.	51	Folkert Hildama	217.81
21.	50	Sammie Leijen	196.00
22.	49	Berend van de Puttelaar	92.19

JEUGDAFDELING

Hoe goed Wouter Rienks blijft presteren in de jeugdafdeling kunnen we eenvoudig zien aan de resultaten van vorige week. Wouter wist twee maal vrij eenvoudig langs Martijn Buur te komen. Als hij zo door gaat zal hij voor de meeste jeugdspelers op onbereikbare hoogte in het klassement komen en volgens jeugdleider Frans is het misschien nodig om speciaal voor hem een ander lesprogramma te zoeken.

Ook was Pepijn Rood goed bezig want ook hij versloeg Kas van Berkum niet alleen met wit maar ook met zwart. Tijn Gabriels moest twee keer verliezen in een trainingspartij tegen zijn buurman Jan.

Wouter Rienks	-	Martijn Buur	1 – 0
Martijn Buur	-	Wouter Rienks	0 – 1
Pepijn Rood	-	Kas van Berkum	1 – 0
Kas van Berkum	-	Pepijn Rood	0 – 1
Tijn Gabriels	-	Jan Komen	0 – 1
Jan Komen	-	Tijn Gabriels	1 – 0

DE STAND NA 7° ONDE JUNIOREN

1.	35	Wouter Rienks	287.00	K
2.	34	Martijn Buur	218.44	L
3.	33	Pepijn Rood	197.46	T
4.	32	Kas van Berkum	179.22	L
5.	31	Tijn Gabriels	146.88	P

Achter het aantal punten staat een letter. De bedoeling hiervan is dat we zonder hulp van anderen de daarbij behorende opdracht te maken.

Wie bijvoorbeeld de letter P heeft staan zal dus eerst de opdracht van de pionnen groep moeten maken.

PARTIJ VAN DE WEEK

Wim Winter - Frans van der Eng 1 – 0
(Siciliaans) Onderlinge 2009

1. e2 - e4 - d7 - d6
2. Pg1 - f3 - c7 - c5
3. d2 - d4 - Lc8 - g4!?

Zwart wijkt af (?). Om dubieuze redenen wordt hier het veel betere c5 x d4 genegeerd.

4. d4 x c5!

Zeer juist. Zwart zal als hij de Dames op het bord wil houden in ieder geval wat moeten verzinnen.

5. c2 - c3 - Dd8 - a5+
 6. Lc1 - e3 - Da5 x c5
 7. Dc5 - c7!?

Ook Dame naar c6 kan in aanmerking worden genomen.

7. Lf1 - e2!

Merk op dat zwart hier ernstig met z'n ontwikkeling is achter gebleven.

8. h2 - h3 - h7 - h6
 9. Le2 x f3 - Lg4 x f3
 10. Dd1 - b3 - e7 - e5
 11. Db3 - a4 - Pb8 - d7
 12. Lf3 - g4 - b7 - b6
 13. Lg4 x d7+ - Pg8 - f6
 14. 0 - 0 - Pf6 x d7
 15. Pb1 - d2 - Lf8 - e7
 16. Da4 - c2 - 0 - 0
 17. Ta8 - c8

En op deze manier is de stelling weer nagenoeg in evenwicht gekomen.

17. Tf1 - d1 - Dc7 - b7
 18. f2 - f3 - Tc8 - c6
 19. Pd2 - f1!

Een krachtige manoeuvre. Straks zal blijken welke verwoestende uitwerking deze zet op de zwakke Koningsstelling van zwart zal gaan hebben.

